

Avsløringer om tobakksindustrien

Tobakksindustriens metoder og strategier er utgangspunktet for en ny bok. Ettersom færre i Vesten røyker, er barn og den tredje verden ny målgruppe for industrien.

– Tobakk er det eneste produkt som når det brukes slik det er ment å brukes, fører til sykdom og for tidlig død, påpekte en av forfatterne, Per Erik Joner, under presselanseringen av boken.

Forfatterne Tone Bergli Joner og Per Erik Joner ønsker med boken *Det store bedraget. Alt tobakksindustrien ikke vil at du skal vite* å dokumentere hvordan internasjonal tobakksindustri har markedsført et helsefarlig produkt ved å føre allmennheten bak lyset (1).

Det er amerikanske kilder forfatterne har brukt for å avdekke hva den norske tobakksindustrien eventuelt kan ha visst. Særlig relevant er dette i forhold til de rettssaker som

norske fylkeskommuner og flere privatpersoner vurderer å gå til. 9. april i år begynner rettssaken der Asgeir Storvand, tidligere røyker, saksøker Tobakks-Andresen-familien personlig for 3 millioner kroner.

Enormt materiale

Boken inneholder historien om den dramatiske smuglingen av 4 000 dokumenter fra et amerikansk advokatkontor i årene 1988–92, til professor Stanton Glantz, hjertespesialist ved universitetet i California, fikk offentliggjort papirene (www.library.ucsf.edu/tobacco/tcfaq.html). Dette var sensitive opplysninger som ble svært avgjørende for rettssakene mot tobakksindustrien senere.

Norsk bok om tobakksindustrien. Faksimile

Et eget kapittel i boken er viet leger og øvrig helsepersonell. Hvordan omtalen av røyking har endret seg i Tidsskrift for Den norske lægeforening, er nevnt spesielt. I boken påpekes det at både Legeforeningen og Tidsskriftet har «brakt viktige opplysninger frem i lyset, men at det er et stykke igjen for å nå de amerikanske og britiske legeforeningenes aktivitetsnivå».

– Anne Ringnes, Tidsskriftet
anne.ringnes@legeforeningen.no

Litteratur

1. Bergli Joner T, Joner PE. Det store bedraget. Alt tobakksindustrien ikke vil at du skal vite. Oslo: Damm, 2002.

☞ Les anmeldelse s. 414

Helsearbeidere mot tobakk

– Alle som har kontakt med røykende pasienter har en mulighet til å bidra til røykekutt. Helsepersonell har en unik posisjon her, mener Erling Aaserud i foreningen Helsearbeidere mot tobakk.

– Per i dag kan ikke helsepersonell nok om tobakksbruk. I kampen mot røyking må vi dra lasset sammen. Å spre kunnskap står derfor sentralt for oss, sier Aaserud. Han er lege og leder i Helsearbeidere mot tobakk, som ble dannet på Verdens røykfrie dag i mai 2001. Foreningen er åpen for alle helsearbeidere.

Bevistgjøring

– I Norge er røyking et privat fenomen. Mange helsearbeidere føler seg ukomfortable med å snakke med pasienter om røyking når de selv røyker. Det er feil holdning, for det er jo ikke slik at helsepersonell som er glad i sjokolade, ikke behandler pasienter for diabetes, påpeker Aaserud.

Foreningen ønsker i første rekke å bevisstgjøre helsearbeidere med tanke på at nikotinavhengighet må behandles på lik linje med andre sykdomstilstander.

Legene på banen

– Mye blir gjort, men arbeidet mot røyking må foregå systematisk. Røyking er en fore-

Foreningens logo

byggbar sykdom og en behandlingstrengende tilstand. For eksempel bør ledelsen ved alle landets sykehus være pådriverne i dette arbeidet, mener han.

Den nye taksten, 107j, er ifølge Aaserud en oppmuntring for leger til å behandle pasienter for nikotinavhengighet. Dessuten har nye medikamenter gjort

det enklere å lykkes med behandling.

– Det holder ikke å bruke ett minutt på slutten av en konsultasjon til røykeavvenning. Leger må ta opp en røykehistorie på lik linje med andre tilstander. Pasienten må konfronteres direkte, sier han.

Fra Aaserud startet kursvirksomhet om røykeavvenning for helsepersonell i 1997 til i dag, opplever han nå en sterkt økende interesse for temaet. Foreningen Helsearbeidere mot tobakk vil arrangere kurs rundt i landet, der man vil søke Legeforeningen om å få godkjent kurstimene i etterutdanningsøymed. – Helsearbeidere har vært litt for anonyme og muligens undervurdert sin rolle i kampen mot røyking.

– Selv om Helsearbeidere mot tobakk er en snill forening, kommer vi til å legge press på myndighetene slik at 1 % av tobakksavgiften går til tobakksforebyggende arbeid. Verdens helseorganisasjon har anbefalt

dette. I Norge blir ca. 0,5 % av tobakksavgiften brukt til forebygging.

Innmelding til foreningen Helsearbeidere mot tobakk kan skje via adresse: Fjøsangerveien 215, 5073 Fjøsanger, telefon 913 60 841, e-post: reidunov@online.no eller eraser@broadpark.no

– Anne Ringnes, Tidsskriftet
anne.ringnes@legeforeningen.no

Røykeslutt på data

Legeforeningen og datafirmaet Diagnostica har utviklet et dataprogram for strukturert røykeavvenning. Programmet er myntet på allmennleger som driver røykeavvenning i sin praksis og kan integreres i det journalprogrammet legen allerede bruker. Lungelege Frode Gallefoss ved Vest-Agder sentralsykehus står bak det faglige innholdet.

Prisen er 580 kroner pluss moms per lisens – en lisens per PC. Bestilles fra Diagnostica, Søndreveien 1, 0378 Oslo. E-post: roykeavvenning@diag.no, telefon 22 92 40 00.

Brosjyre og plakat om røykeavvenning til bruk på kontoret, kan bestilles fra Informasjonsavdelingen, e-post: informasjon@legeforeningen.no

Mer informasjon på <http://roykeavvenning.diag.no>